

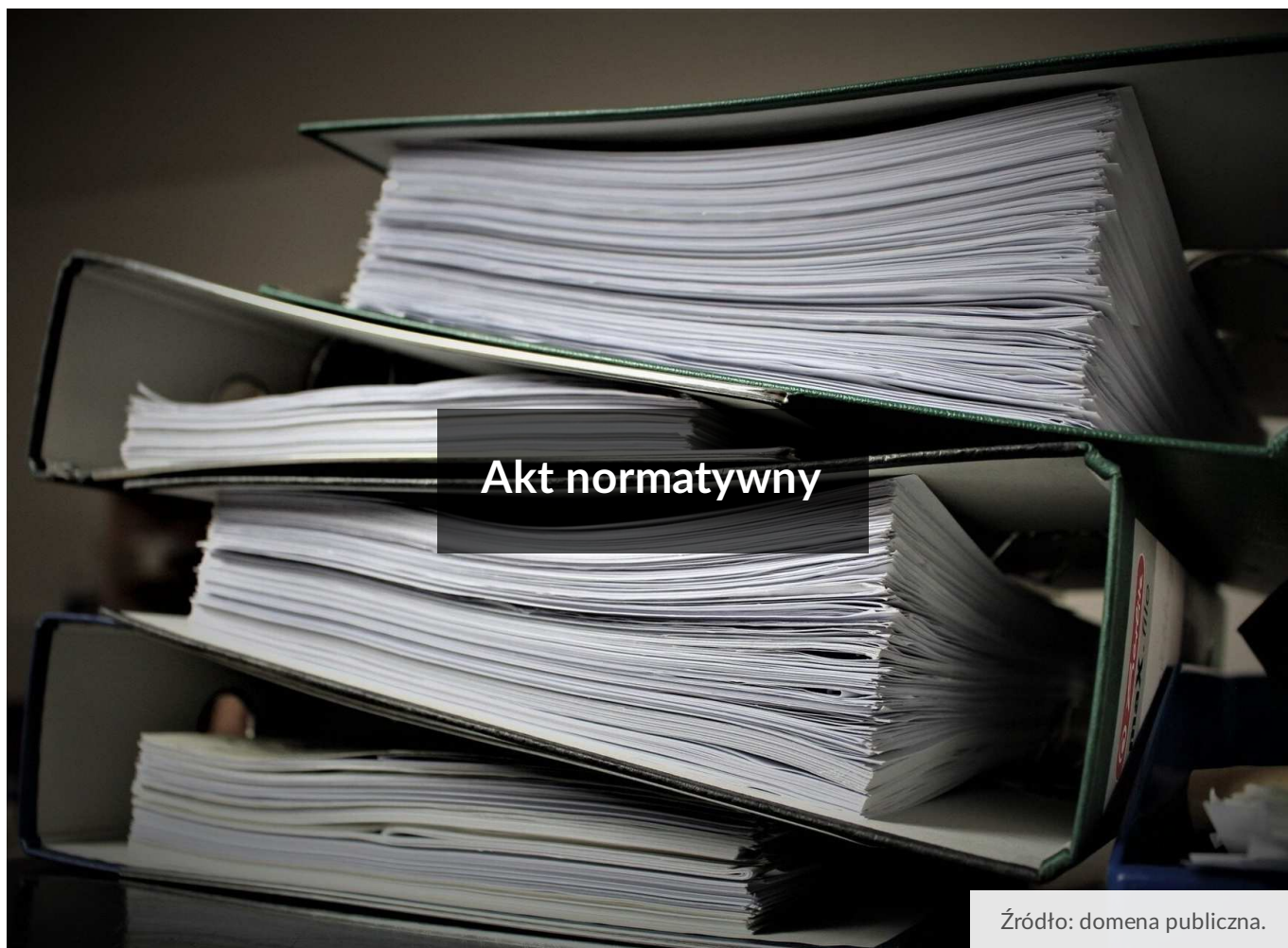
Akt normatywny

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja + Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Akt normatywny – co powinien wiedzieć przedsiębiorca?*, 20.11.2018 r., dostępny w internecie: poradnikprzedsiębiorcy.pl [dostęp 4.11.2020 r.].
- Źródło: *Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 1.10.2020 r.].
- Źródło: *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 maja 2020 r.*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 1.10.2020 r.].

- Źródło: *Artykułem „pominięty” a „uchylony”*, 3.03.2005 r., dostępny w internecie: e-prawnik.pl [dostęp 1.10.2020 r.].

Akt normatywny

Źródło: domena publiczna.

Materiał jest częścią serii „**Inne spojrzenie**”.

Ustawa, rozporządzenie, umowa międzynarodowa, uchwała... – pojęcia te słyszymy dość często, zwłaszcza w połączeniu z takimi słowami, jak uchwalanie, ratyfikacja, ogłaszanie, proces legislacyjny. Czy wiesz, co je łączy? Czym jest akt normatywny? Odpowiedzi na te pytania znajdziesz w tym materiale. Zapoznając się z omawianymi tu zagadnieniami, zastanów się, jaki wpływ mają akty normatywne na twoje życie.

Twoje cele

- Wyjaśnisz pojęcie aktu normatywnego.
- Omówisz proces tworzenia aktu normatywnego.
- Przeanalizujesz dane statystyczne dotyczące stabilności prawa w krajach Unii Europejskiej, liczby uchwalanych aktów normatywnych i długości okresu prac nad ustawami.

Dla zainteresowanych

**Zależności między aktami
normatywnymi
powszechnie
obowiązującymi w RP**

**Źródła prawa, hierarchia
aktów prawnych**

**Konstytucja RP. Rozdział
III – Źródła prawa**

Przeczytaj

Akt normatywny

Akty normatywne powstają w wyniku działalności prawodawczej organów, które mają takie kompetencje. Akt normatywny to dokument władzy publicznej będący produktem parlamentarnego albo pozaparlamentarnego stanowienia prawa, zawierający ujęte w przepisy **normy prawne**, które regulują pewien zakres stosunków społecznych.

Przepisy zawarte w akcie normatywnym zaczynają obowiązywać po ich należyтым ogłoszeniu w odpowiednim **organie promulgacyjnym**. Akt normatywny składa się z norm prawnych. W jego przepisach przewidziane są określone przyszłe sytuacje faktyczne i jest on skierowany do wszystkich, którzy w takich sytuacjach się znajdują. Akty normatywne mogą mieć charakter **samoistny** (ustawy) lub **wykonawczy** (wydawane na podstawie aktów wyższego rzędu w celu ich wykonania). Nie wszystkie akty normatywne są źródłami powszechnie obowiązującego prawa. Należą do nich bowiem również akty wydawane w ramach stosunków podporządkowania między organami państwa i obowiązujące tylko te organy lub urzędników, do których zostały skierowane.

Nowelizacja aktu normatywnego

Akt normatywny po jego uchwaleniu, ogłoszeniu i wejściu w życie podlega niekiedy wielokrotnej zmianie: wprowadzane są do niego poprawki w postaci dodania, uchylecia albo zmiany poszczególnych przepisów. Każda zmiana wprowadzona do treści obowiązującego aktu normatywnego nazywana jest **nowelizacją**. Może ona przyjąć formę odrębnej ustawy nowelizującej lub przepisów nowelizujących w innej ustawie. **Nowelizacja** powinna być wyraźna, tzn. dokonana przez określenie w przepisie nowelizującym zarówno przepisu, który ma zostać zmieniony, jak i samej zmiany (np. „w ustawie... wprowadza się następujące zmiany”, „art. ... ustawy ... zostaje uchylony”, „art. ... rozporządzenia otrzymuje następujące brzmienie”). Niedopuszczalne jest natomiast zastąpienie istniejącego przepisu nowym, bez wskazania w nim dokonywanej zmiany (tzw. nowelizacja dorozumiana).

Głosowanie poprawek do ustawy Prawo restrukturyzacyjne w Senacie (2015)

Źródło: Katarzyna Czerwińska, licencja: CC BY-SA 3.0.

Kodyfikacja

Kodyfikacja polega na stworzeniu z szeregu aktów normatywnych regulujących daną dziedzinę stosunków społecznych (np. handlowych, rodzinnych) jednego aktu zwanego **kodeksem**. Działalność kodyfikacyjna ma na celu nie tylko systematyzację, ale również uzupełnienie braków, usunięcie sprzeczności i ujednolicenie norm w danej dziedzinie. Kodyfikacja powoduje uchylenie przepisów dotychczas obowiązujących w danej dziedzinie. Kodeks jest więc aktem normatywnym wydanym w formie ustawy (kodyfikacji dokonać może jedynie ustawodawca), obejmującym kompleksową regulację całości bądź zasadniczej części stosunków, zagadnień i kwestii składających się na daną sferę życia publicznego. Obok kodeksu mogą oczywiście w danej sferze obowiązywać inne akty normatywne.

Kodyfikacja uznawana jest za najdoskonalszą formę uporządkowania materiału normatywnego. Od kodyfikacji należy odróżnić **inkorporację** - polega ona na zebraniu w jedną całość tekstów aktów normatywnych dotyczących danego zagadnienia lub sfery życia, które były wielokrotnie nowelizowane i publikowane, oraz na ich odpowiednim uporządkowaniu bez dokonywania zmian w ich treści. Jedną z form inkorporacji jest stworzenie tekstu jednolitego wielokrotnie nowelizowanego aktu normatywnego. Obecnie obowiązują w Polsce następujące kodeksy:

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Oprócz kodeksów obowiązują w Polsce również ustawy mające charakter kodyfikacji, jak np. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. dotycząca ordynacji podatkowej.

Słownik

norma prawna

reguła postępowania wynikająca z przepisów prawnych, usankcjonowana przez kompetentny organ władzy (np. przez parlament, prezydenta) w należytych trybie

nowelizacja

zmiana obowiązujących przepisów prawa dokonana innym aktem prawa tego samego rzędu lub wyższym wydanym później

organ promulgacyjny

dziennik urzędowy, w którym ogłasza się teksty aktów prawnych

Animacja + Schemat

Polecenie 1

Zapoznaj się z animacją i wykonaj ćwiczenie.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D14SX3UwG>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału pod tytułem Publikacja i ogłoszenie aktów normatywnych.

Ćwiczenie 1

Podaj różnice między tekstem nowelizacji aktu a tekstem jednolitym aktu normatywnego.

Polecenie 2

Zapoznaj się z poniższymi wykresami i zastanów się, jakie mogą być przyczyny tak wysokiego wskaźnika zmienności prawa w naszym kraju.

*Liczba stron aktów prawnych za cały rok 2019, skalkulowana przy założeniu, że w całym roku utrzymana zostanie dynamika odnotowana w trzech pierwszych kwartałach 2019 r., czyli 5,9 proc. rok do roku

Źródło: oprac. na podst.: barometrprawa.pl.

Wskaźnik zmienności prawa w UE

Polska ma obecnie najbardziej zmienne prawo ze wszystkich państw Unii Europejskiej. Jak wynika z obliczeń Grant Thornton, w latach 2012 – 2014 produkowała rocznie średnio prawie pięćdziesięciosześciokrotnie więcej przepisów niż Szwecja, jedenastokrotnie więcej niż Litwa i dwukrotnie więcej niż Węgry (szacunki dotyczą zarówno liczby, jak i objętości tworzonych aktów prawnych – na podstawie tych dwóch czynników obliczony został specjalny wskaźnik zmienności prawa w krajach UE).

Państwo o najbardziej stabilnym prawie = 1. Dane na podst. badania Grant Thornton w latach 2012–2014

Źródło: oprac. na podst.: barometrprawa.pl.

Średni okres prac nad ustawą w Polsce (od wpłynięcia do sejmu do podpisu Prezydent RP)

W 2018 r. średni okres prac nad ustawą – od wpłynięcia projektu do sejmu do dnia podpisu Prezydenta RP – wyniósł 99 dni, o siedem dni krócej niż w 2017 r. Dla porównania, w 2015 r. było to 122 dni, a w 2000 r. – 201 dni.

Źródło: oprac. na podst.: barometrprawa.pl.

Ćwiczenie 2

Zajmij stanowisko: czy nowelizacja prawa jest spowodowana jedynie skutkiem zmian (np. społecznych lub gospodarczych), jakie zachodzą we współczesnym świecie? Swoje stanowisko uzasadnij minimum dwoma argumentami.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz, które stwierdzenie nie pasuje do charakterystyki kodyfikacji.

☐

Polega na zebraniu w jedną całość tekstów aktów normatywnych dotyczących danego zagadnienia lub sfery życia, które były wielokrotnie nowelizowane i publikowane, oraz na ich odpowiednim uporządkowaniu bez dokonywania zmian w ich treści.

☐

Polega na stworzeniu z szeregu aktów normatywnych regulujących daną dziedzinę stosunków społecznych (np. stosunków handlowych, rodzinnych) jednego aktu prawnego.

☐

Ma na celu nie tylko systematyzację, ale również uzupełnienie braków, usunięcie sprzeczności i ujednolicenie norm w danej dziedzinie.

☐

Jest uznawana za najdoskonalszą formę uporządkowania materiału normatywnego.

Ćwiczenie 2

Zaznacz, które organy są zaliczane w Polsce do promulgacyjnych.

☐

Monitor Polski

☐

dzienniki urzędowe poszczególnych ministrów i urzędów centralnych

☐

gminne dzienniki urzędowe

☐

Dziennik Ustaw

Ćwiczenie 3

Zdecyduj, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Akty normatywne obowiązują po ich należytych ogłoszeniu w odpowiednim organie promulgacyjnym.	☐	☐
Akt normatywny składa się z norm obyczajowych.	☐	☐
Akt normatywny po jego uchwaleniu, ogłoszeniu i wejściu w życie nie podlega już zmianie.	☐	☐
Niedopuszczalne jest zastąpienie istniejącego przepisu nowym, bez wskazania w nim dokonywanej zmiany.	☐	☐

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“ ***Akt normatywny – co powinien wiedzieć przedsiębiorca?*** ”

Najważniejszym aktem prawnym w państwie jest Konstytucja. Inne akty nie mogą być z nią sprzeczne. Kolejnymi ważnymi aktami prawnymi są ustawy i ratyfikowane umowy międzynarodowe. Następne w hierarchii są rozporządzenia, które są aktami wykonawczymi do ustaw. Uchwały ministrów i regulaminy oraz akty prawa miejscowego, jak zarządzenia i uchwały obowiązujące na określonym terenie, znajdują się niżej w piramidzie hierarchii aktów normatywnych. Duże wątpliwości budzi stosowanie aktów UE i umów międzynarodowych, jeśli zawierają w sobie przepisy sprzeczne z prawem wewnętrznym. Warto przypomnieć, że rozporządzenia UE to instrument ujednolicenia prawa we wszystkich państwach członkowskich i stosowany jest jednakowo na całym terytorium Unii. Tworzy prawa i obowiązki państw członkowskich. Stanowią część prawa krajowego. Uznaje się zatem, że ustawa sprzeczna z prawem unijnym powinna zostać pominięta i stosować należy przepisy rozporządzenia. Zasada lojalnej współpracy wymaga, aby zapewnić pełną efektywność stosowania takiego aktu. Podobnie dyrektywa, choć ta pozwala państwom na pewną swobodę. Obowiązuje co do skutku. Wymaga przełożenia na przepisy krajowe. Ratyfikowane umowy międzynarodowe mają więc wysokie miejsce w hierarchii aktów normatywnych w Polsce.

Źródło: *Akt normatywny – co powinien wiedzieć przedsiębiorca?*, 20.11.2018 r., dostępny w internecie: poradnikprzedsiębiorcy.pl [dostęp 4.11.2020 r.].

Na podstawie powyższego tekstu uporządkuj hierarchicznie - od najwyższego do najniższego - poniższe akty prawne.

Uchwała XXVIII/239/2020 Rady Gminy Rokietnica w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Bytkowo, rejon ul. Pawłowickiej

Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 maja 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy

Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty

Statut Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie

Zarządzenie nr W.0050.56.2020 z dnia 12 marca 2020 r. w sprawie powołania koordynatora oraz zespołu ds. dostępności

Konstytucja RP

Traktat pomiędzy Królestwem Belgii, Królestwem Danii, RFN, Rep. Grecką, Królestwem Hiszpanii, Rep. Francuską, Irlandią, Rep. Włoską, Wlk. Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Rep. Austrii, Rep. Portugalską, Rep. Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjedn. Królestwem Wlk. Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Rep. Czeską, Rep. Estońską, Rep. Cypryjską, Rep. Łotewską, Rep. Litewską, Rep. Węgierską, Rep. Malty, RP, Rep. Słowenii, Rep. Słowacką dotyczącego przystąpienia Rep. Czeskiej Rep. Estońskiej, Rep. Cypryjskiej, Rep. Łotewskiej, Rep. Litewskiej, Rep. Węgierskiej, Rep. Malty, RP, Rep. Słowenii i Rep. Słowackiej do Unii Europejskiej

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“ Akt normatywny – co powinien wiedzieć przedsiębiorca?

Niezależnie od impulsu do powstania aktu normatywnego, czy pochodzi on od obywateli, czy od parlamentu, to organ państwa egzekwuje przestrzeganie zawartej w akcie normatywnym normy prawnej. Jest to możliwe dzięki możliwości zastosowania przez te organy pewnego przymusu. Konkretniej, działanie sprzeczne z aktem normatywnym może wiązać się wymierzeniem kary. Należy przy tym pamiętać, że wymiar sankcji (kary) jest określony w ustawie. Jednak aby akt normatywny obowiązywał w państwie, musi zostać ogłoszony. Nie można wówczas powoływać się na nieznaną sobie prawa. Prawidłowy akt normatywny musi zawierać więc normy. Istnieją dwie koncepcje jej budowy - trójelementowa i koncepcja norm sprzężonych. Najczęściej norma prawna zawiera w sobie opis kto, kiedy, jak, w jakich okolicznościach powinien zachować się w określony sposób, a dodatkowo, jaki będzie skutek niezastosowania się do tej normy. Jest to koncepcja trójelementowa, która zawiera:

- hipotezę (kto, kiedy, jak, w jakich okolicznościach)
- dyspozycję (co zrobić w sytuacji z hipotezy)
- sankcję (co grozi za nieprzestrzeganie normy).

Istnieje również dwuelementowa struktura normy prawnej. Ta koncepcja zakłada występowanie przepisu zawierającego normę sankcjonowaną – określającą wzór zachowania (np. zakaz

zatrzymywania się) i zestawionego z nim przepisu zawierającego normę – sankcjonującą – określającą karę. Dokładnie wskazuje, kto może wyciągnąć konsekwencje niezastosowania normy sankcjonowanej i jaki przymus może zastosować, czyli realizuje to, co zostało opisane powyżej – że organ egzekwuje przestrzeganie ustanowionych norm prawnych. Do właściwego zrealizowania normy prawnej zawartej w akcie normatywnym należy więc wskazanie w niej adresata, wzoru postępowania i okoliczności.

Warto bliżej przyjrzeć się tematowi sankcji zawartej w obu koncepcjach. Przepis ją zawierający zapowiada użycie jakiegoś przymusu albo dolegliwości, gdyby nie zastosowano się do normy. Sankcje w akcie normatywnym można podzielić na:

- karę – pozbawienie wolności, majątku (np. areszt za niestawianie się na rozprawę)
- egzekucję – przymusowe odebranie (np. licytacja komornicza w przypadku długu)
- nieważność – unieważnienie czynności prawnej (np. unieważnienie zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości bez zachowania formy aktu notarialnego).

Źródło: *Akt normatywny – co powinien wiedzieć przedsiębiorca?*, 20.11.2018 r., dostępny w internecie: poradnikprzedsiębiorcy.pl [dostęp 4.11.2020 r.].

Zdecyduj, które zdanie jest prawdziwe, a które fałszywe.

Zdanie	Prawda	Fałsz
Prawidłowo zbudowany akt normatywny zawiera sankcje.	☐	☐
Każda norma prawna zawiera hipotezę.	☐	☐
Aby zrealizować normę prawną należy podać jej nadawcę.	☐	☐

Zdanie	Prawda	Fałsz
Wymiar kary jest zawarty w innym akcie prawnym niż ten, który zawiera normę prawną.	☐	☐

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

“ **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 maja 2020 r.**

Na podstawie art. 30c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.2)) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 493, 530, 564, 657, 781 i 872) wprowadza się następujące zmiany: (...)

Źródło: *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 maja 2020 r.*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 1.10.2020 r.].

Rozstrzygnij, czy powyższy tekst jest fragmentem aktu samoistnego. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

W Wielkiej Brytanii jest (...) stosunkowo dobrze znana instytucja urzędowej konsolidacji przepisów. Gdy w jakiejś sferze obowiązuje znaczna liczba ustaw, Komisja Prawa może zaproponować ustawę konsolidacyjną, zbierającą w jednym akcie wszystkie relewantne przepisy. Ustawa taka może mieć charakter czystej konsolidacji (bez jakichkolwiek zmian w konsolidowanych przepisach) albo konsolidacji z poprawkami Komisji. Poprawki takie co do zasady nie powinny mieć charakteru merytorycznego, dzięki czemu uchwalanie takiej ustawy przebiega w sposób uproszczony.

Źródło: opracowanie własne.

Podaj działania Komisji Prawa, w wyniku których powstaje ustawa konsolidacyjna.

Kliknij przycisk *Porównaj swoją odpowiedź* i zaznacz odpowiedź najbliższą swojej.

Porównaj swoją odpowiedź

Zapoznaj się ze źródłami i wykonaj ćwiczenie.

Źródło I

“ Artykułem „pominięty” a „uchylony”

Sformułowanie „artykuł uchylony” należy rozumieć w ten sposób, iż określony przepis został uchylony przez inny przepis prawa i nie obowiązuje (nie występuje już w porządku prawnym, nie może być zatem źródłem praw i obowiązków obywateli).

Wyrażenie zaś „artykuł pominięty” (...) wywiera inny skutek. Oznacza bowiem, iż dana jednostka redakcyjna nie ma istotnego znaczenia dla treści aktu i z tego powodu została w akcie pominięta. Nie oznacza to jednak, iż nie obowiązuje.

Źródło: Artykułem „pominięty” a „uchylony”, 3.03.2005 r., dostępny w internecie: e-prawnik.pl [dostęp 1.10.2020 r.].

Źródło II

“ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Art. 28

1. Do dnia 31 grudnia 2004 r. najemcy lokali mieszkalnych w budynkach spółdzielni mieszkaniowych opłacają czynsz w wysokości odpowiadającej kosztom eksploatacji i remontów, ponoszonym przez członków spółdzielni.

2. Do dnia 31 grudnia 2004 r., w stosunkach najmu powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy, wysokość czynszu w lokalach, w których obowiązywał w dniu wejścia w życie ustawy czynsz regulowany, nie może przekraczać w stosunku rocznym 3% wartości odtworzeniowej lokalu.

Źródło: *Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego*, dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 1.10.2020 r.].

Rozstrzygnij, czy podany artykuł Ustawy o ochronie lokatorów to artykuł pominięty, czy uchylony w nowelizacji z 2020 r. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Akt normatywny

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

V. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

1) wyjaśnia, czym różnią się normy prawne od innych typów norm; wymienia podstawowe zasady prawa (prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nie ma winy bez prawa, nieznajomość prawa szkodzi) i wyjaśnia konsekwencje ich łamania.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- definiuje pojęcie aktu normatywnego;
- analizuje proces tworzenia aktu normatywnego;
- ocenia proces tworzenia prawa w Polsce.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- quiz;
- metoda śnieżnej kuli;
- mapa skojarzeń;

- dyskusja.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Podanie tematu i celów zajęć.
2. Rozpoznawanie wiedzy potocznej uczniów. Uczniowie intuicyjnie tworzą mapę skojarzeń dotyczącą tematu zajęć.

Faza realizacyjna

1. Śniegowa kula. Uczniowie w parach definiują pojęcie „akt normatywny”. Potem łączą się w czwórki i ósemki dalej pracujące nad definicją. Na koniec wspólnie wybierają najlepszą z nich.
2. Uczniowie indywidualnie zapoznają się z treścią w sekcji „Przeczytaj” i zapisują na kartkach minimum pięć pytań do tekstu. Wybrana osoba zbiera pytania do urny. Podział na kilkusobowe grupy. Każda z nich losuje pytania z puli i przygotowuje odpowiedzi. Zespół, który jest gotowy, zgłasza się i przedstawia rezultaty swojej pracy. Pozostali uczniowie wraz z nauczycielem weryfikują poprawność.
3. Praca z animacją. Po zapoznaniu się z materiałem uczniowie indywidualnie rozwiązują ćwiczenie 1 dołączone do animacji. Wspólne omówienie odpowiedzi.
4. Dyskusja na temat znaczenia aktów normatywnych dla życia codziennego człowieka. Szczególną uwagę należy zwrócić na twierdzenie, że nieznajomość prawa szkodzi. Na koniec wybrana osoba podsumowuje dyskusję.
5. Praca w grupach ze schematami. Po zapoznaniu się z danymi umieszczonymi na wykresach i komentarzami zespoły odpowiadają na pytanie zawarte w ćwiczeniu 2 dołączonym do materiału: „Jakie mogą być przyczyny tak wysokiego wskaźnika zmienności

prawa w naszym kraju?”. Grupy przedstawiają odpowiedź na forum i wspólnie formułują ostateczne wnioski.

Faza podsumowująca

1. Wykonanie w parach ćwiczenia 7 (konsolidacja prawa w Wielkiej Brytanii) z sekcji „Sprawdź się”. Następnie uczniowie porównują pojęcie brytyjskiej konsolidacji z polską kodyfikacją i nowelizacją. Dyskutują na temat podobieństw i różnic. Na koniec wybrana osoba podsumowuje dyskusję.
2. Na zakończenie nauczyciel dokonuje oceny pracy wylosowanej grupy. Prosi uczniów o samoocenę dotyczącą współpracy w zespole oraz wykonanego zadania. Dokonuje oceny pracy wybranych uczniów.

Praca domowa:

1. Uczniowie wykonują pozostałe ćwiczenia interaktywne.
2. Przygotuj kilka pytań dotyczących poruszanych na zajęciach zagadnień, których możesz się spodziewać na kartkówce.

Materiały pomocnicze:

Tomasz Giaro, *Źródła prawa. Teoria i praktyka*, Warszawa 2017.

Akt normatywny – co powinien wiedzieć przedsiębiorca?, 20.11.2018 r.,
poradnikprzedsiębiorcy.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Schematy uczniowie mogą wykorzystać do przygotowania prezentacji obrazującej zmiany prawa w krajach UE.